

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ДАНИЛКІВ ХРИСТИНА ПЕТРІВНА

УДК 334.012.61-022.51:330.341.1(477)

**ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ**

Спеціальність 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Спеціалізована вчена рада Д 25.051.01 у Львівському національному університеті імені Івана Франка

Львів – 2014

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Львівському національному університеті імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
Крупка Михайло Іванович,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
завідувач кафедри фінансів, грошового
обігу і кредиту

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України
Варналій Захарій Степанович,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка,
професор кафедри фінансів

кандидат економічних наук, доцент
Ковалюк Богдан Іванович,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича,
доцент кафедри економіки підприємства
та управління персоналом

Захист відбудеться «27» листопада 2014 року о 11 год. 30 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.051.01 у Львівському національному університеті імені Івана Франка за адресою: 79008, м. Львів, пр. Свободи, 18, ауд. 115.

Дисертацією можна ознайомитись в бібліотеці Львівського національного університету імені Івана Франка за адресою: 79601, м. Львів, вул. Драгоманова, 5.

Автореферат розіслано «24» жовтня 2014 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

проф. Плиса В. Й.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Серед механізмів регулювання важлива роль належить фінансово-кредитним інструментам, зокрема у сфері інноваційного розвитку малого підприємництва. Мале підприємництво правомірно розглядати в ролі однієї з ключових економічної системи, оскільки потреба в ньому зумовлюється необхідністю забезпечення соціально-економічної стабільності в державі й виробничої ефективності.

В умовах динамічного розвитку сучасного суспільства головним напрямом стимулювання економічного зростання суб'єктів малого підприємництва є інноваційний розвиток, що передбачає використання принципово нових прогресивних технологій, перехід до випуску високотехнологічної продукції та розробку механізмів реалізації управлінських рішень в інноваційній діяльності. Сучасний стан національної економіки потребує інтенсивної інноваційної діяльності, ефективної організації процесу досліджень і розробок, нововведень, стратегічного управління в інноваційній діяльності кожного малого підприємства. Для зміцнення своїх позицій на ринку та ефективної інноваційної діяльності, малі підприємницькі структури змушені шукати нові джерела й форми інвестування та формувати дієву систему заходів щодо їхньої фінансово-кредитної підтримки.

Актуалізуються проблеми з'ясування ролі та наукового обґрунтування напрямів удосконалення інноваційного розвитку малого підприємництва в економіці України із застосуванням фінансово-кредитних інструментів. Значимість цього завдання зумовлена міжнародним досвідом ринкових перетворень, глобалізацією господарських процесів, адаптацією до вимог постіндустріального суспільства та порівняно низькою питомою вагою малого підприємництва у національній економіці.

Необхідна умова інноваційного розвитку малих підприємницьких структур – наявність ефективного фінансово-кредитного забезпечення, тому важливо на макроекономічному рівні розробити комплексну та ефективну систему фінансової й кредитної підтримки інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні та з'ясувати роль держави у його стимулюванні.

Аналіз стану наукової розробки цієї проблематики у вітчизняній літературі доводить, що українські вчені створили підґрунтя для її подальшого вивчення. Вагомий внесок у дослідження малого підприємництва, його інноваційного розвитку, розміщення та фінансово-кредитної підтримки зробили І. Р. Бузько, В. І. Герасимчук, З. С. Варналій, О. З. Деніга, М. П. Денисенко, М. А. Дмитренко, В. С. Домбровський, В. К. Збарський, В. В. Зянько, М. О. Кизим, Б. І. Ковалюк, М. І. Крупка, В. М. Литвиненко, Т. В. Майорова, І. Ю. Матюшенко, О. В. Мірошніченко, М. Г. Пивоваров, С. Ф. Покропивний, А. М. Стельмашук, М. М. Хурса та ін.

Водночас більшість складових цієї сфери аналізу мають простір для подальшого розгортання досліджень, бо наявні наукові пошуки потребують узагальнення, урахування нових інструментів інноваційного розвитку і розміщення малого підприємництва в контексті глобалізаційних процесів, які відбуваються в

економіці України.

Актуальність обраної теми зумовлюється потребою обґрунтування фінансово-кредитних інструментів інноваційного розвитку малого підприємництва для забезпечення ефективності функціонування, та усе ще недостатньо розроблена відповідна проблематика у вітчизняній науці. Саме на подолання цієї теоретико-методологічної прогалини спрямоване дослідження та полягає його мета й завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота – складова частина науково-дослідної роботи кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка за напрямом «Фінансові стратегії розвитку економіки України» (номер державної 0112U004029), до якої ввійшли пропозиції удосконалення теоретико-методичних засад підтримки інноваційного розвитку малого підприємництва в частині його фінансово-кредитного забезпечення в сучасних умовах.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження – поглибити теоретико-методологічні положення та розробити рекомендації підвищення ефективності використання фінансово-кредитних інструментів активізації інноваційного розвитку малих підприємницьких структур у контексті забезпечення соціально-економічного розвитку України.

Досягнення мети дисертаційної роботи зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- узагальнити економічну сутність, особливість, роль і значення малого підприємництва в активізації формування інноваційної моделі розвитку національної економіки;
 - розглянути й уточнити поняття «фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку»;
 - визначити ефективність застосування фінансово-кредитних інструментів для стимулювання інноваційного розвитку малого підприємництва;
 - провести рейтингову оцінку інноваційної активності малих підприємницьких структур у територіальному вимірі і на рівні окремих регіонів;
 - розкрити взаємодію фінансово-кредитних інструментів і взаємозалежність динаміки розвитку малого підприємництва в Україні;
 - визначити та проаналізувати основні напрями, форми державної фінансово-кредитної підтримки інноваційної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання;
 - узагальнити практичний досвід використання фінансово-кредитних інструментів інноваційного розвитку малого підприємництва в економічно розвинених країнах світу;
- запропонувати шляхи удосконалення інструментарію фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні.

Об'єктом дослідження є процес фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку малого підприємництва.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні й прикладні засади розроблення та застосування фінансово-кредитних інструментів інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні.

Методи дослідження. Теоретичну та методологічну основу дисертаційної

роботи складають фундаментальні положення економічної теорії, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у галузі інноваційного розвитку малого підприємництва, матеріали науково-практичних конференцій, наукові статті та доповіді, фахові періодичні видання, аналітичні огляди й результати власних досліджень і спостережень.

Для досягнення сформульованої мети і вирішення поставлених завдань застосовано інструментарій методів наукового дослідження, а саме: діалектичний метод пізнання та системний підхід – для розкриття економічної сутності поняття «фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку»; узагальнення та систематизації – для визначення функціонального призначення малого підприємництва, необхідності його фінансово-кредитного забезпечення та розкриття особливостей державної політики у згаданій сфері; економіко-статистичний та розрахунково-аналітичний – для дослідження динаміки сучасних тенденцій інноваційного розвитку малих підприємницьких структур, оцінювання стану й ефективності розвитку вітчизняних інноваційно активних підприємств; проблемно-орієнтовний – для наукового обґрунтування стратегічних напрямів вирішення питань інноваційного розвитку малого підприємництва за допомогою фінансово-кредитних інструментів; картографічний – для вивчення інноваційного розвитку малого підприємництва в територіальному вимірі і на рівні окремих регіонів; графічний і табличний – для наочного відображення й ефективної перцепції статистичних даних і подання у схематичному вигляді результатів теоретичних та практичних положень дисертаційної роботи; індукція й дедукція – для формування висновків про стан інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні; логічний – для послідовного узагальнення теоретичних та практичних положень наукового дослідження. Економіко-математичне моделювання проведено у середовищі SPSS Statistics 17.0

Інформаційною та фактологічною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти з питань розвитку малого бізнесу, матеріали Державного комітету статистики України, Державного комітету України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва, дані Головного управління статистики у Львівській області, довідково-інформаційні видання, офіційні матеріали Національного банку України, установ та об'єднань.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні існуючих, обґрунтуванні та розробці нових науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо удосконалення шляхів активізації фінансово-кредитних інструментів інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні. Найсуттєвіші результати, які мають наукову новизну та відображають особистий внесок автора, такі:

↪ *вперше:*

– обґрунтовано необхідність фінансової підтримки інноваційного розвитку малих підприємницьких структур в Україні, яка передбачає використання фінансово-кредитних інструментів, серед яких можна виділити банківські кредити, мікрокредитування, кошти кредитних спілок, лізингові та факторингові операції, венчурне фінансування, франчайзингова мережа та бюджетне фінансування, що

дають змогу забезпечити динамічну активність інноваційного розвитку малого підприємництва та швидку його адаптацію до внутрішніх і зовнішніх змін ринку;

удосконалено:

– інструментарій фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні на підставі узагальнення світового й вітчизняного досвіду та власних пропозицій;

– науково-методичний підхід щодо дослідження інноваційної діяльності малих підприємницьких структур на рівні окремого регіону (зокрема у Львівській області) внаслідок проведення ABC-XYZ-аналізу та матричного моделювання, який допоміг виявити пріоритети поліпшення і створення умов для стабільного розвитку, впровадження та реалізації інноваційної діяльності;

набули подальшого розвитку:

– визначення поняття «фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку», під яким пропонується розуміти систему управління інноваційним розвитком шляхом створення ефективного фінансово-кредитного механізму для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності;

– методичні підходи щодо визначення рейтингу активності інноваційних підприємницьких структур на основі розрахунку інтегрального показника (узагальненої функції корисності), що дає змогу враховувати вагові коефіцієнти, кількісні та вартісні оцінки інноваційної діяльності малого підприємництва та приймати ефективні рішення з управління інноваційними процесами державним і регіональним органам влади;

– процедура аналізу взаємозалежності фінансово-кредитних інструментів та розвитку малого підприємництва, враховуючи взаємний вплив різних джерел фінансово-кредитних ресурсів (кредити банків, кошти кредитних спілок, лізингових і факторингових компаній та інші) на підсумок діяльності малого підприємництва (обсяги реалізації продукції та послуг) за різними часовими інтервалами.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у тому, що теоретичні положення і висновки безпосередньо доведені до рівня конкретних практичних пропозицій та рішень.

Основні теоретичні положення дисертації використано у навчальному процесі на економічному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка під час викладання дисциплін: «Фінанси», «Фінанси малих підприємств», «Фінансовий менеджмент», «Стратегічне управління фінансами», «Інноваційний розвиток підприємства» (Довідка №1657-Н від 28.04.2014 р.).

Одержані наукові результати використані для розробки окремих практичних заходів щодо формування інноваційної політики НВК «ГАЛИЧИНА». Зокрема, щодо ефективного управління інноваційною діяльністю, підвищення обсягів реалізації інноваційної продукції та реалізації інноваційних програм (Довідка №01-051/01 від 29.04.2014 р.). Розробки дисертанта застосовували в процесі обґрунтування «Програми розвитку малого і середнього підприємництва у м. Стрию на 2013-2015 роки» (довідка Стрийської моської ради Львівської області № 3-20/115 від 30.04.2014 р.), також у поточній діяльності Стрийської районної державної адміністрації щодо розвитку малого підприємництва в Стрийському районі (Довідка

№02-17/78 від 30.04.2014 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є науковою працею, в якій викладено авторський підхід до розв'язання важливого соціально-економічного завдання – удосконалення та стимулювання інноваційного розвитку малого підприємництва у вітчизняній економіці за допомогою фінансово-кредитних інструментів.

Всі опубліковані наукові праці, в яких викладено основні положення і зміст дисертації, авторські. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в роботі використано лише ті ідеї, положення і висновки, які є результатом особистої роботи здобувача і становлять його індивідуальний науковий внесок.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати наукової роботи доповідали, обговорювали і отримали схвальну оцінку на науково-практичних конференціях, серед яких: IV Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми інноваційного розвитку держави» (Дніпропетровськ, 11-12 листопада 2010 р.); III Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми формування нової економіки XXI століття» (Дніпропетровськ, 23-24 грудня 2010 р.); Міжнародна наукова студентсько-аспірантська конференція «Актуальні проблеми розвитку національної економіки України» (Львів, 13-14 травня 2011 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Науково-практичний досвід – 2011» (Миколаїв, 17 травня 2011 р.); Всеукраїнська науково-практична заочна конференція «Наука України. Перспективи та потенціал» (Одеса, 15-17 вересня 2011 р.); XII Всеукраїнська науково-практична заочна конференція «Сучасна освіта і наука в Україні: традиції та інновації» (Харків, 30-31 січня 2012 р.); I Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених «Фінансово-економічні проблеми сучасного світу: шляхи і перспективи їх вирішення на мікро-, макро- та мегарівнях» (Кременчук, 24 лютого 2012 р.); Міжнародна студентсько-аспірантська конференція «Розвиток економіки України в умовах активізації євроінтеграційних процесів» (Львів, 27-28 квітня 2012 р.); XX Міжнародна наукова конференція студентів, аспірантів та молодих учених «Актуальні проблеми функціонування господарської системи України» (Львів, 17-18 травня 2013 р.); I Всеукраїнська науково-практична конференція «Потенціал стійкого розвитку та фінансова безпека соціально-економічних систем» (Сімферополь, смт Гурзуф 17-18 жовтня 2013 р.); Міжнародна конференція «Формування нового обліку вітчизняної науки» (Київ, 28 лютого 2014 р.); XXI Міжнародна наукова конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Актуальні проблеми функціонування господарської системи України» (Львів, 16-17 травня 2014 р.).

Публікації. Основні наукові положення, рекомендації та висновки дисертанта опубліковано у 28 наукових працях загальним обсягом 10,46 д. а., з них особисто автору належить 9,35 д. а., у тім числі 9 статей у фахових журналах і збірниках, 1 стаття у науковому журналі, 2 наукові статті в іноземних виданнях та 16 тез доповідей на наукових конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг

дисертаційної роботи становить 175 сторінок, у тім числі на 76 сторінках розміщено 16 таблиць, 29 рисунка, 2 графіки, 11 додатків та список використаних джерел із 215 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано мету й основні завдання, визначено об'єкт, предмет та методи дослідження, охарактеризовано наукову новизну, розкрито теоретичну і практичну цінність отриманих результатів.

У першому розділі «**Теоретичні основи фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку малого підприємництва**» на підставі аналізу і узагальнення теоретико-методологічних положень вітчизняних та зарубіжних науковців розкрито сутність поняття «інновація», «інноваційний розвиток», «фінансово-кредитний механізм» та «фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку», розкрито роль, соціальну доцільність та економічну необхідність розвитку і розміщення малого підприємництва у національній системі господарювання, особливу увагу приділено питанню стимулювання інноваційного розвитку малих підприємницьких структур за допомогою фінансово-кредитних інструментів.

За результатами дослідження визначено, що в наукових працях і методичній літературі немає єдиного підходу до визначення поняття «фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку». Враховуючи поєднання сутнісного розуміння дефініцій «фінансово-кредитне регулювання» та «інноваційний розвиток» й «інновації», автор визначив поняття «фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку» як систему управління інноваційним розвитком, спрямованої на підтримку інноваційних напрямів шляхом створення ефективної законодавчої бази та фінансово-кредитного механізму стимулювання інноваційної діяльності.

Детальне дослідження ролі малого підприємництва у національній системі господарювання допомогло виявити, що сьогодні функціонування малих підприємницьких структур має значення не тільки у формуванні та поліпшенні соціально-економічного стану, а й завдяки своїм потенційним можливостям займають особливе місце в інноваційній сфері, генеруючи та впроваджуючи радикально нові ідеї як відображення реальних потреб суспільства.

Враховуючи явні переваги малого підприємництва у сфері інноваційної діяльності, у дисертації зазначений окремий різновид малих підприємств, які займаються розробленням інноваційних продуктів і/або доведенням їх до практичного використання. Це венчурні, інжинірингові та впроваджувальні фірми, які прагнуть знизити витрати на інноваційну діяльність і підвищити її результативність. Серед малих організаційних форм, які спрямовані на інтенсифікацію інноваційного процесу, важливе значення належить фірмам – експлорентам, патіентам, віолентам та комувантам.

Проведене у роботі дослідження дало змогу з'ясувати, що у процесі

становлення і функціонування ринкової економічної системи, сучасний процес інноваційного розвитку та стимулювання малого підприємництва стримується здебільшого через різноманітні фінансові бар'єри та обмеженість наявних фінансово-кредитних ресурсів. Для цього запропоновано фінансово-кредитні інструменти активізації інноваційної діяльності малих підприємницьких структур в Україні, які дають змогу значно підвищити рівень їхньої інноваційної активності та пришвидшити процес оновлення виробництва (рис. 1).

Зауважено, що найпоширеніший спосіб підтримки інноваційної діяльності малих підприємницьких структур – банківське кредитування. З'ясовано, що кредити комерційних банків є важливим фінансовим інструментом стимулювання та забезпечення інноваційної діяльності, оскільки необхідність повернення позики у визначений термін змушує позичальника прискорювати інноваційний процес.

Аргументовано, що досить поширеним методом і потужним імпульсом активізації інноваційної підприємницької діяльності, а також системи фінансування реального сектору економіки є лізинг. Доведено, що активізація лізингових послуг є досить значним інструментом для інноваційного розвитку малого підприємницького бізнесу, бо це достатньо ефективний спосіб залучення додаткових коштів та чудова альтернатива банківському кредитуванню, оскільки умови лізингу – прозорі й обумовлені відсутністю прихованих платежів; надає потужний поштовх процесам приватизації, оновлення технологічного парку наявних підприємницьких структур і створення нових виробництв, оптимізує використання наявного машинного устаткування і на вигідних умовах дає змогу отримувати найсучасніше вітчизняне та закордонне устаткування.

З'ясовано, що для бізнесмена-початківця найцінніший і найкорисніший привілей – це можливість використати уже відпрацьовані технології й обладнання, що виправдали себе, послуги з постачання, рекламні матеріали, відому та популярну торгівельну марку, отримувати постійно методичну, технологічну та інформаційну підтримку й можливість навчатися і одержувати консультації в процесі бізнесової діяльності. Обґрунтовано, що саме франчайзинг як найефективніша схема ведення бізнесу створює сприятливі й необхідні економічні передумови для малих підприємницьких структур, даючи змогу скористатись усіма можливостями великих корпорацій.

У дисертації запропоновано використовувати форфейтинг у системі фінансового забезпечення науково-технічної діяльності. Доведено, що ця форма фінансування інновацій здатна значно поживити інноваційний розвиток малого підприємництва. Форфейтинг – фінансова операція, яка перетворює комерційний кредит на банківський за допомогою купівлі боргу в кредитора. Інвестор в умовах дефіциту коштів для вкладення в інновації випишує векселі й одержує відстрочення платежу, а також гарантії банку щодо забезпечення платежів. Отже, банк, який виконує форфейтингові операції, проводить фінансування інноваційної діяльності, а в покупця з'являється можливість кредитування всього інноваційного проекту.

У роботі відзначено досить активну участь у фінансовій підтримці вітчизняного малого підприємництва міжнародних фінансових організацій, зокрема ЄБРР, НУФ, МБРР, USAID, KfW.

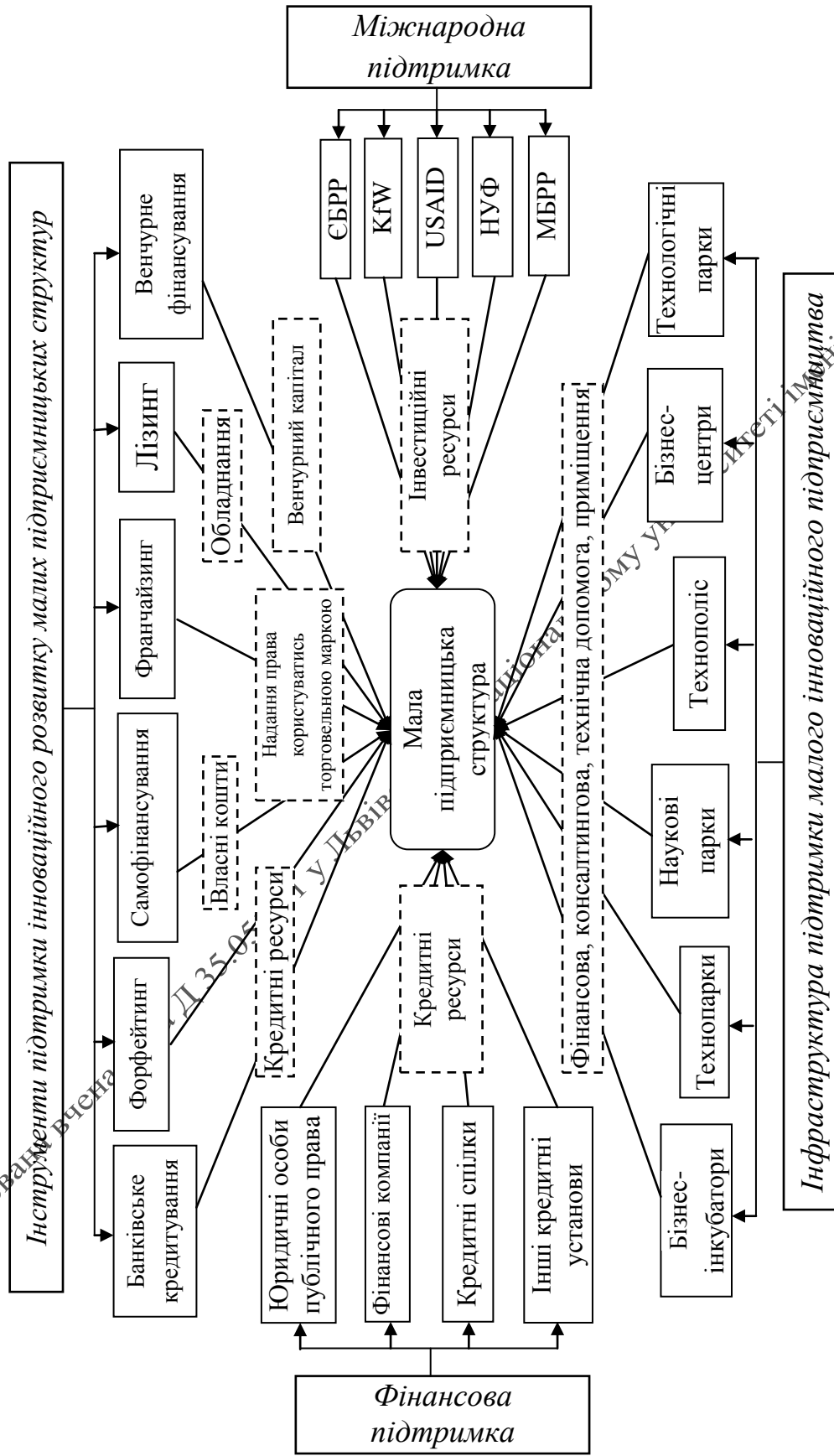


Рис. 1. Фінансово-кредитна підтримка інноваційного розвитку малого підприємництва
(розроблено автором)

Встановлено, що перспективним інструментом фінансового забезпечення інноваційного розвитку малого підприємництва є венчурне фінансування. З'ясовано, що таке фінансування докорінно відрізняється від будь-якого іншого, у тому числі найбільш розповсюдженого – банківського, і має низку специфічних ознак: надання коштів на тривалий період на принципах безповоротності, безплатності, без будь-яких гарантій або забезпечення; активна роль інвестора в управлінні проектом, що фінансується.

У другому розділі **«Особливості використання фінансово-кредитних інструментів інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні»** проведено діагностику сучасного фінансового стану функціонування підприємств малого бізнесу в Україні, досліджено його інноваційну активність у національній економіці, здійснено рейтингову оцінку інноваційної активності малих підприємницьких структур у територіальному вимірі і на рівні окремих регіонів, розкрито взаємодію фінансово-кредитних інструментів і взаємозалежність динаміки розвитку малого підприємництва в Україні.

Результати проведеного аналізу свідчать, що сучасний стан малого підприємництва в Україні і в регіонах не можна назвати задовільним. Практично з кожним роком незалежності держава втрачає багато суб'єктів малого бізнесу, чим нівелюються перспективи інноваційного розвитку та стабільності.

Характеризуючи розвиток малого підприємництва в регіональному аспекті, у дисертації використано економіко-математичне моделювання, зокрема метод кластерного аналізу, який підтверджує, що серед усіх областей найвище значення індексу розвитку малих підприємницьких структур спостерігається у м. Києві, Донецькій, Дніпропетровській, Одеській, Харківській і Львівській областях. Найнижчі показники у Чернівецькій, Волинській, Житомирській, Закарпатській, Сумській та Рівненській областях.

Для визначення рейтингу активності інноваційних підприємницьких структур у роботі запропоновано розраховувати інтегральний показник, який дає змогу за роками визначити ранг інноваційної активності малого інноваційного підприємництва. За такий показник використано узагальнену функцію корисності

$$D = \sqrt[r]{\prod_{i=1}^r d_{ri}} \quad d_{ri} = \exp(-\exp(-y_{ri}))$$

(шкалу Харрінгтона), де r – кількість показників, вибраних для оцінювання інноваційної активності; d_{ri} – часткова функція, визначена за шкалою Харрінгтона; y_{ri} – показник інноваційної активності у стандартизованому вигляді. Як змінні k у роботі запропоновано використовувати вагові коефіцієнти, кількісні та якісні показники, згруповані за однорідними ознаками.

Проведені дослідження виявили, що інноваційна активність підприємницьких структур України наближається до оцінки «погано», оскільки перебуває у межах 0,2–0,37. Використана в роботі методика допомагає проводити ранжування інноваційних підприємницьких структур на рівні регіонів і країни в цілому, а також приймати обґрунтовані рішення щодо пріоритетності проведення фінансування.

У процесі дослідження проведено моніторинг інноваційної діяльності малих вітчизняних підприємницьких структур на підставі використання методу ABC-XYZ-

аналізу (рис. 2), що дало змогу визначити найефективніші інноваційно активні малі підприємства у Львівській обл., а також виявити напрями поліпшення та створення умов для стабільного розвитку, упровадження і реалізації інноваційної діяльності.

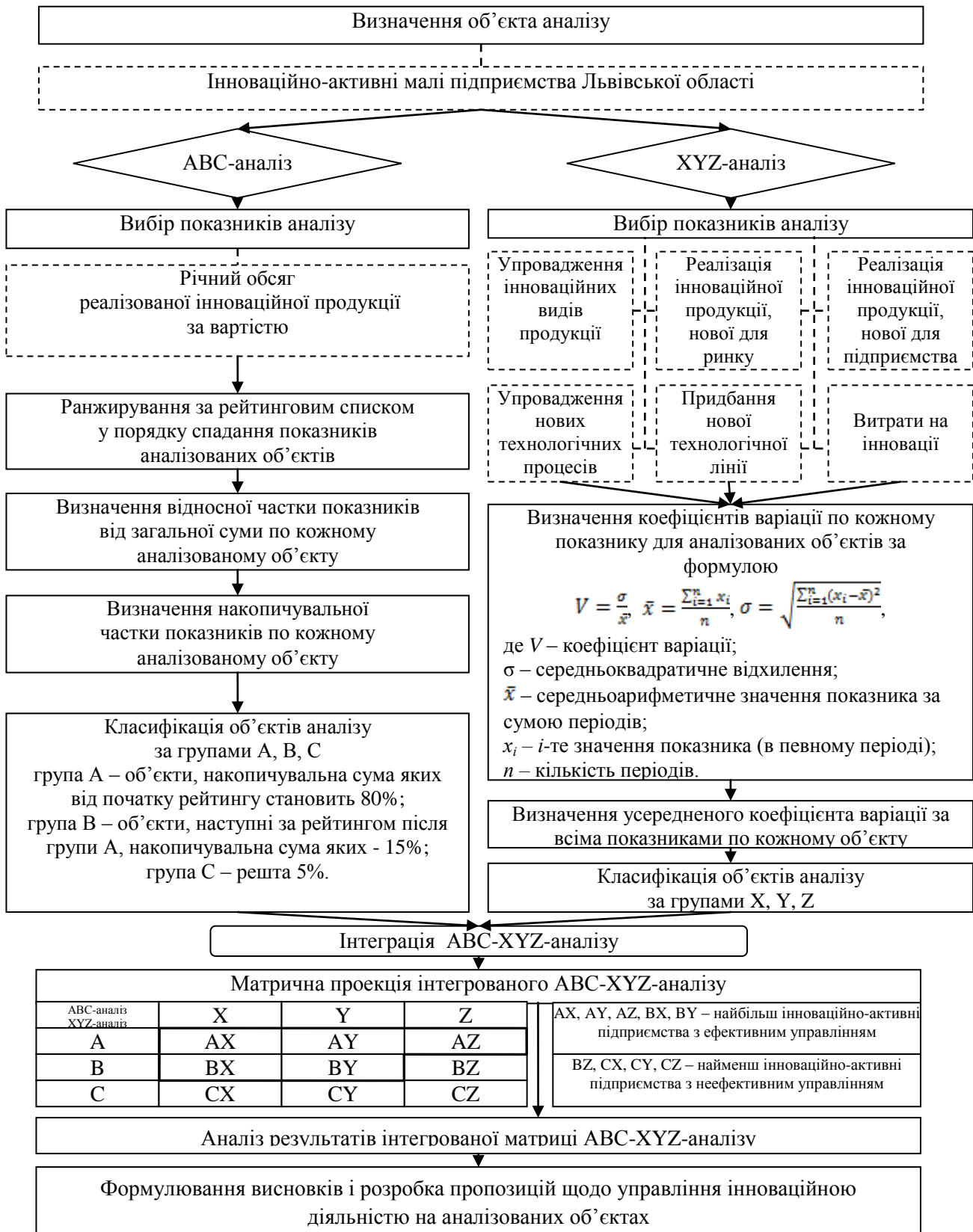


Рис. 2. Алгоритм проведення ABC-XYZ-аналізу

Аналізуючи результати інтегрованої матриці ABC-XYZ-аналізу, з'ясовано, що з сімнадцяти інноваційно активних малих підприємств Львівської обл., тільки ТЗДВ «Львівавтозпчастина» та ТЗОВ «Прешинські-Україна» має високий обсяг реалізації інноваційної продукції, проте низький ступень надійності. Зокрема, телевізійний завод «Електрон» – дочірнє підприємство ПАТ «Концерн-Електрон», ТЗОВ «Дорожні знаки» та ТЗОВ «Євро-Дах» характеризуються середнім обсягом реалізації інноваційної продукції. Визначено, що такі підприємства: ТЗОВ «Металіст», ПАТ «Дрогобицький завод залізобетонних виробів», ТЗОВ «Аура», Приватне науково-виробниче підприємство «Резон», ТЗОВ «Енерголіс» та інші мають низький обсяг реалізації інноваційної продукції, низький ступень надійності прогнозу внаслідок стохастичної інноваційної діяльності.

На підставі всебічного огляду застосування фінансово-кредитних інструментів для стимулювання інноваційного розвитку малого підприємництва запропоновано алгоритм визначення найефективнішого для підтримки інноваційної діяльності (рис. 3).

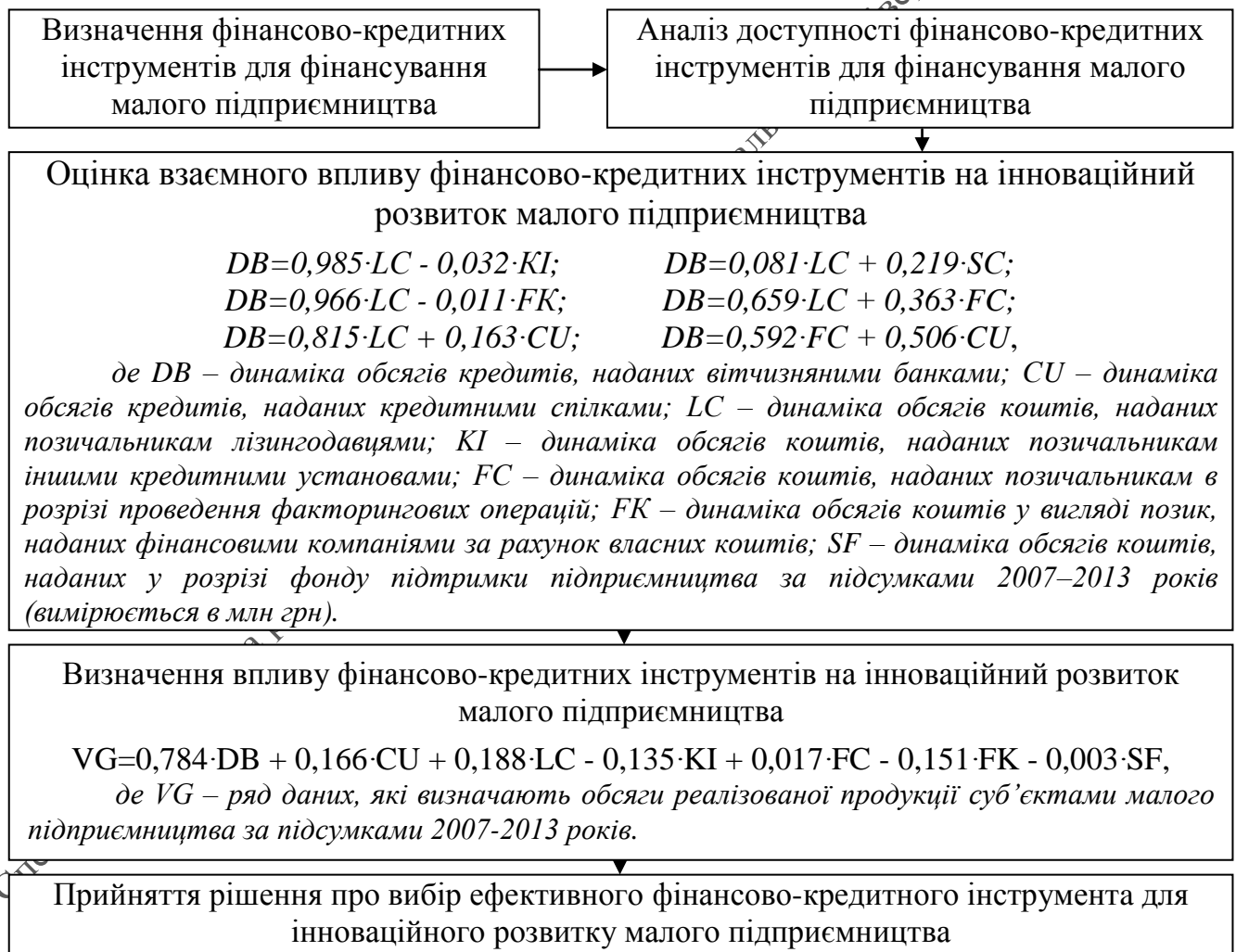


Рис. 3. Алгоритм визначення ефективного фінансово-кредитного інструмента для підтримки інноваційного розвитку малого підприємництва

Оцінка взаємного впливу фінансово-кредитних інструментів на інноваційний розвиток малого підприємництва проведена на підставі кореляційно-регресійного

аналізу визначення динаміки обсягів наданих кредитів, що дало змогу провести аналіз взаємозалежності різних джерел фінансових ресурсів для підтримки розвитку малого підприємництва, враховуючи різні можливості надання фінансових ресурсів щодо окремих джерел. Зокрема, аналіз взаємозалежності різних фінансово-кредитних інструментів допоміг виявити різнопланові впливи на сталість забезпечення фінансовими ресурсами малого підприємництва з такого джерела, як банківські кредити з боку інших фінансово-кредитних інструментів за підсумками 2007–2013 рр.

У підсумку запропоноване дає підстави: розкрити дію впливів різних фінансово-кредитних інструментів між собою та на підсумок діяльності суб'єктів малого бізнесу, провести структурування напрямків впливу різних джерел ресурсів, врахувати множинну дію перехресних впливів на сталість фінансування малого підприємництва, що визначає загальну змістовність проведення аналізу з розкриття взаємодії фінансово-кредитних інструментів у рамках функціонування малого підприємництва та визначення напрямів взаємозалежності динаміки розвитку малого підприємництва в Україні.

У третьому розділі **«Удосконалення використання інструментарію фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку малих підприємницьких структур в Україні»** досліджено сучасний стан державної фінансово-кредитної підтримки інноваційного розвитку вітчизняного підприємства в умовах євроінтеграційних процесів, проаналізовано зарубіжний досвід використання фінансово-кредитних інструментів інноваційного розвитку малого бізнесу, запропоновано напрями посилення національної інноваційної системи в інтересах малих підприємницьких структур, розроблено рекомендації з удосконалення використання фінансово-кредитних інструментів в активізації підтримки та стратегії інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні.

Інтенсивний інноваційний розвиток малого підприємництва в умовах становлення і розвитку ринкової економіки має відбуватися з використання інструментів державного регулювання. Доведено, що найдієвішим засобом державної підтримки малого підприємництва сьогодні є формування сприятливого податкового середовища, бо з усіх видів макроекономічної політики – податкова найбільше визначає умови функціонування малих підприємницьких структур в Україні, оскільки прямо впливає на їхні фінансові результати та інноваційні можливості.

У роботі зазначено, що податкові пільги – це найкращий крок для стимулювання інноваційної діяльності, що дасть змогу малим підприємницьким структурам та цілій економіці країни перейти на інноваційний тип розвитку. Вибираючи податкові пільги, треба зважати не тільки на тип підприємства, але й на його величину та конкурентоспроможність.

Для подальшого стимулювання інноваційної діяльності малих підприємницьких структур у дисертації запропоновано запроваджувати додаткові преференції (зростаючі та кумулятивні податкові пільги). Вони мають стимулювати суб'єктів малого підприємництва до збільшення витрат на інноваційну діяльність у майбутньому. Це важливо, оскільки малі підприємницькі структури, які задіяні в

програмі податкового стимулювання інноваційної діяльності, мають нарощувати свою інноваційну діяльність, а не зупинятися на досягнутому.

Обґрунтовано, що важливим чинником якісних змін у сфері інноваційного розвитку малого підприємництва є удосконалення діючої державної системи фінансово-кредитної підтримки, яка б забезпечила доступ суб'єктів малого підприємництва до фінансових ресурсів за умови зворотності та платності надання. Останнім часом в Україні активізувалася фінансово-кредитна підтримка малих підприємств з коштів, акумульованих у спеціалізованих фондах. Вводяться місцеві податкові пільги, виділяються кошти на кредитування. Однак з року в рік не вдається у повній мірі реалізувати низку заходів щодо фінансово-кредитної та інноваційної підтримки суб'єктів малого підприємництва. З'ясовано, що коштів зазвичай вистачає лише на організацію найважливіших загальнодержавних заходів щодо розвитку підприємництва та проведення семінарів з питань започаткування та ведення власної справи.

Встановлено, що у світовій практиці вважається нормою державна підтримка малого інноваційного підприємництва в інтересах його розвитку. Де завдання держави не зводяться до того, аби на пільгових умовах надавати малим фірмам фінансові, технічні та інші ресурси і підтримувати приватну ініціативу будь-якою ціною. Держава передусім створює такий правовий і економічний клімат, що дає змогу малому бізнесу не тільки втриматися на плаву, а й розвиватись.

Аналіз досвіду розвинених країн свідчить, що у загальних обсягах фінансування малих інноваційних підприємств упродовж останніх років переважають кредити, які надають банківські та небанківські установи – кредитні спілки, кредитні кооперативи, а також через венчурне фінансування, інфраструктуру та фонди розвитку суб'єктів малого підприємництва.

Враховуючи стан вітчизняної економіки та досвід провідних країн світу, у дисертаційній роботі запропоновано напрями удосконалення фінансово-кредитних інструментів інноваційного розвитку малого підприємництва. Доведено, що такі зміни не лише сприятимуть розвитку інноваційної діяльності суб'єктів малого підприємництва, а й створять підґрунтя для формування інтелектуальної економіки, зміцнять конкурентні переваги вітчизняного бізнесу та підвищать на цій підставі інтеграцію України до європейського та світового ринку.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі виконано теоретичне узагальнення та запропоноване нове вирішення важливої наукової проблеми – удосконалення інноваційного розвитку малого підприємництва в економіці України з застосуванням фінансово-кредитних інструментів. Отримані наукові результати дослідження та їхні узагальнення дають змогу сформулювати такі висновки і пропозиції, які мають науково-теоретичне й практичне значення.

1. Дослідження теоретичних положень з розкриття сутності дефініцій «фінансово-кредитне регулювання» та «інноваційний розвиток» й «інновація» і аналіз їхніх визначень допомогли визначити сутність такого поняття, як «фінансово-

кредитне регулювання інноваційного розвитку», яке визначається як система управління інноваційним розвитком шляхом створення ефективного фінансово-кредитного механізму для підтримки та стимулювання інноваційної діяльності.

2. Узагальнюючи соціальну доцільність та економічну необхідність малого підприємництва в активізації формування інноваційної моделі розвитку національної економіки, встановлено, що характерною рисою інноваційної діяльності малих фірм є їхня переважна орієнтація на створення продуктів – інновацій, а не нових технологій. Такі інновації пов'язані з початком виробництва нового продукту або надання нової послуги.

3. Встановлено, що для розширення перспектив доступу суб'єктів малого підприємництва до фінансово-кредитних ресурсів основними інструментами фінансового забезпечення є використання коштів за рахунок часткового відшкодування відсоткових ставок за банківськими кредитами; коштів кредитних спілок; фінанси інноваційних проектів суб'єктів малого підприємництва через інвестиційні фонди і міжнародні фонди; лізинговими та форфейтинговими операціями; мікрокредитування; франчайзингової мережі; бюджетного фінансування. Доведено, що кожен із розглянутих інструментів здатен вирішити чи не найголовнішу проблему малого підприємництва – проблему пошуку та отримання фінансових ресурсів.

4. За допомогою застосування методики розрахунку інтегрального показника ефективності, яким слугує узагальнена функція корисності (або шкала Харрінгтона), розрахунку вагових коефіцієнтів, кількісних і вартісних оцінок діяльності інноваційного бізнесу визначено ранг інноваційної активності інноваційних підприємницьких структур в Україні в розрізі років. Такий підхід дозволяє розрахувати величину нездійсненого інноваційного потенціалу та приймати ефективні рішення щодо їхнього фінансування та управління на державному і регіональному рівнях.

5. З метою розкриття взаємодії фінансово-кредитних ресурсів для забезпечення інноваційного розвитку малого підприємництва та визначення напрямів взаємозалежності динаміки розвитку малого бізнесу в Україні проведено кореляційно-регресійний аналіз сукупності статистичних даних в розрізі окремих інтервалів часу для різних джерел запозичення фінансових ресурсів. Це спряло обґрунтуванню схем аналізу із досягнення сталості фінансування інноваційного розвитку малого підприємництва, враховуючи різні можливості з надання фінансово-кредитних ресурсів в розрізі окремих їх джерел.

6. Доведено, що сьогодні держава, як інституційна основа розвитку національної економіки і суспільства, має обрати активну позицію для створення умов розвитку відповідних схем та інституцій, більшого застосування методів непрямої фінансової підтримки. Для цього запропоновано формування сприятливого податкового середовища, впровадження додаткових преференцій (зростаючі та кумулятивні податкові пільги) та удосконалення базових напрямів фінансово-кредитної підтримки малих підприємницьких структур з боку держави.

7. Обґрунтовано, що система державної підтримки інноваційного розвитку малого підприємництва в економічно розвинених країнах світу формується з

урахуванням державного й політичного устрою, моделі економічного розвитку, традицій регулювання і самоорганізації підприємницької діяльності, стану фінансово-кредитної системи країни, рівня громадської свідомості. Встановлено, що нині в розвинених країнах світу ведеться й здійснюється пошук та апробація ефективних інструментів стимулювання інноваційного розвитку малого підприємництва, де значну увагу приділили фінансовим питанням і кредитним інструментам.

8. Враховуючи стан національної економіки та досвід провідних країн світу, внесено практичні рекомендації щодо удосконалення використання інструментарію фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку вітчизняного підприємництва в умовах євроінтеграційних процесів. Підтверджено, що реалізація таких змін сприятиме розвитку інноваційній діяльності суб'єктів малого підприємництва, дасть змогу сформувати для них сприятливе ділове середовище та умови інноваційного розвитку, зміцнить конкурентні переваги, забезпечить ефективне функціонування, створить надійний фундамент для модернізації та інтеграції України до європейського і світового ринку.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Данилків Х. Економічна сутність та роль малого підприємництва в умовах розвитку ринкової економіки. / Х. Данилків // Формування ринкової економіки в Україні. – 2013. – Вип. 29. Ч. 1. – С. 126-133 (0,77 д. а.).
2. Данилків Х. П. Стратегічні орієнтири трансформації державної інноваційної політики в Україні / Х. П. Данилків // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 9. – С. 103-107 (0,74 д. а.).
3. Данилків Х. Структура та динаміка інноваційної діяльності вітчизняних фірм / Х. Данилків // Формування ринкової економіки в Україні. – 2012. – Вип. 26. Ч. 1. – С. 139-146 (0,62 д. а.).
4. Данилків Х. П. Інноваційна активність промислових підприємств / Х. П. Данилків // Економічний форум. – 2012. – № 3 – С. 281-286 (0,42 д. а.).
5. Дропа Я. Б. Інституційно-економічне середовище інноваційної поведінки фірм / Я. Б. Дропа, Х. П. Данилків // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 5. – С. 146-151 (0,58 д. а.). *Особистий внесок здобувача: окреслено стратегічні орієнтири активізації інноваційних процесів в Україні, наведено рекомендації щодо формування шляхів активізації діяльності інноваційної політики (0,34 д. а.).*
6. Дропа Я. Б. Перспективи оптимізації фінансово-кредитного забезпечення інноваційних процесів в Україні / Я. Б. Дропа, Х. П. Данилків // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – 2011. – Вип. 45. – С. 79-88 (0,68 д. а.). *Особистий внесок здобувача: проведено оцінку оптимізації фінансово-кредитного забезпечення інноваційних процесів в Україні, розкрито питання стимулювання інноваційного розвитку в Україні за допомогою фінансових та кредитних важелів (0,41 д. а.).*
7. Дропа Я. Б. Роль, динаміка та програми державної підтримки розвитку малого бізнесу в провідних країнах світу / Я. Б. Дропа, Х. П. Данилків // Інноваційна

економіка. – 2011. – № 6. – С. 39-44 (0,57 д. а.). *Особистий внесок здобувача: проаналізовано розвиток малого бізнесу у провідних країнах світу, запропоновано основні шляхи й позиції стосовно вдосконалення інструментів і програм фінансово-кредитної підтримки розвитку вітчизняних підприємницьких структур (0,38 д. а.).*

8. Дропа Я. Б. Основні джерела фінансово-кредитного розвитку малого підприємництва / Я. Б. Дропа, Х. П. Данилків // Економічний простір. – 2011. – № 52/2 – С. 161-173 (0,69 д. а.). *Особистий внесок здобувача: запропоновано основні шляхи і позиції стосовно вдосконалення інструментів фінансово-кредитної підтримки розвитку малих підприємницьких структур (0,48 д. а.).*

9. Дропа Я. Державна політика фінансової підтримки малого бізнесу в Україні / Я. Дропа, Х. Данилків // Формування ринкової економіки в Україні. – 2011. – Вип. 23. Ч. 1. – С. 188-193 (0,57 д. а.). *Особистий внесок здобувача: подано основи формування державної фінансової політики сприяння розвитку малого бізнесу в Україні і запропоновано напрями активізації вітчизняної підприємницької діяльності та способи її фінансової підтримки з боку держави (0,37 д. а.).*

Статті у інших виданнях України

10. Данилків Х. П. Макроекономічний аналіз пільгового кредитування малого бізнесу в Україні / Х. П. Данилків // Вісник науковця. Науково-популярний журнал. – 2011. – № 4. – С. 93-96 (0,32 д. а.).

Статті у наукових виданнях іноземних держав

11. Данылкив К. П. Франчайзинг как альтернатива для развития малого бизнеса в Украине / К. П. Данылкив // Финансовая аналитика : Научно-практический и информационно-аналитический сборник. – Москва, 2013. – № 44(182). – С. 52-57 (0,61 д. а.).

12. Krystina P. Danylkiv. Theoretical and Methodological Aspects of the Essence of Innovation in the Context of Modern Approaches / K. P. Danylkiv // International Association of Organizational Innovation : THE INTERNATIONAL JOURNAL of ORGANIZATIONAL INNOVATION. – USA, 2013. – V. 6. – № 2. – P. 26-33 (0,67 д. а.).

Публікації за результатами участі у наукових конференціях

13. Данилків Х. П. Державна підтримка розвитку малого підприємництва в Україні / Х. П. Данилків // Сучасні проблеми інноваційного розвитку держави: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 11-12 листопада 2010 р.). – Дніпропетровськ, 2010. – С. 16-19 (0,18 д. а.).

14. Данилків Х. П. Основні джерела фінансово-кредитного розвитку малого підприємництва в Україні / Х. П. Данилків // Проблеми формування нової економіки XXI століття: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 23-24 грудня 2010 р.). – Дніпропетровськ, 2010. – С. 17-20 (0,18 д. а.).

15. Данилків Х. Роль та значення розвитку малого бізнесу в ринковій економіці України / Х. Данилків // Актуальні проблеми розвитку національної економіки

України: матеріали Міжнародної студентсько-аспірантської конференції (м. Львів, 13-14 травня 2011 р.). – Львів, 2011. – С. 150-151 (0,17 д. а.).

16. Данилків Х. П. Зміст та завдання державної інвестиційно-інноваційної політики України / Х. П. Данилків // Науково-практичний досвід – 2011: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 17 травня 2011 р.). – Миколаїв, 2011. – С. 9-10 (0,14 д. а.).

17. Данилків Х. П. Ефективність податкової політики для розвитку малого бізнесу / Х. П. Данилків // Наука України. Перспективи та потенціал: матеріали Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції (м. Одеса, 15-17 вересня 2011 р.). – Одеса, 2011. – С. 21-23 (0,18 д. а.).

18. Данилків Х. П. Суть, форми та функції інновацій у ринковій економіці / Х. П. Данилків // Наука України. Перспективи та потенціал: матеріали Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції (м. Одеса, 15-17 вересня 2011 р.). – Одеса, 2011. – С. 23-25 (0,19 д. а.).

19. Данилків Х. П. Еволюція поглядів на інструменти макроекономічної координації інноваційної діяльності / Х. П. Данилків // Наука України. Перспективи та потенціал: матеріали Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції (м. Одеса, 15-17 вересня 2011 р.). – Одеса, 2011. – С. 26-28 (0,19 д. а.).

20. Данилків Х. П. Структура та динаміка інноваційної діяльності вітчизняних фірм / Х. П. Данилків // Наука України. Перспективи та потенціал: матеріали Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції (м. Одеса, 15-17 вересня 2011 р.). – Одеса, 2011. – С. 28-30 (0,19 д. а.).

21. Данилків Х. П. Макроекономічний аналіз середовища інноваційної активності фірм в Україні / Х. П. Данилків // Наука України. Перспективи та потенціал: матеріали Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції (м. Одеса, 15-17 вересня 2011 р.). – Одеса, 2011. – С. 31-33 (0,18 д. а.).

22. Данилків Х. П. Просторово-економічні ефекти інноваційної активності промислових підприємств України / Х. П. Данилків // Сучасна освіта і наука в Україні: традиції та інновації: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції (м. Харків, 30-31 січня 2012 р.). – Харків, 2012. – С. 42-45 (0,23 д. а.).

23. Данилків Х. П. Лізингові послуги як перспективна форма розвитку малих підприємницьких структур / Х. П. Данилків // Фінансово-економічні проблеми сучасного світу: шляхи і перспективи їх вирішення на мікро-, макро- та мегарівнях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Кременчук, 24 лютого 2012 р.). – Кременчук, 2012. – С. 225- 227 (0,15 д. а.).

24. Данилків Х. Фінансово-кредитна підтримка малого підприємництва в Україні / Х. Данилків // Розвиток економіки України в умовах активізації євроінтеграційних процесів: матеріали Міжнародної студентсько-аспірантської конференції (м. Львів, 27-28 квітня 2012 р.). – Львів, 2012. – С. 91-93 (0,26 д. а.).

25. Данилків Х. Кредитні спілки як альтернативне джерело для кредитування малого підприємництва / Х. Данилків // Актуальні проблеми функціонування господарської системи України: матеріали XX Міжнародної наукової конференції

студентів, аспірантів та молодих учених (м. Львів, 17-18 травня 2013 р.). – Львів, 2013. – С. 67-68 (0,27 д. а.).

26. Данилків Х. П. Бізнес-інкубатори як інфраструктура складової підтримки малого підприємництва / Х. П. Данилків // Потенціал стійкого розвитку та фінансова безпека соціально-економічних систем: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Сімферополь, смт Гурзуф, 17-18 жовтня 2013 р.). – Сімферополь, смт Гурзуф, 2013. – С. 32-35 (0,19 д. а.).

27. Данилків Х. П. Факторинг як альтернативне джерело фінансування малого бізнесу / Х. П. Данилків // Формування нового обліку вітчизняної науки: матеріали Міжнародної конференції (м. Київ, 28 лютого 2014 р.). – Київ, 2014. С. 81-84 (0,28 д. а.).

28. Данилків Х. Соціально-економічна діагностика фінансового стану підприємств малого бізнесу в Україні / Х. Данилків // Актуальні проблеми функціонування господарської системи України: матеріали XXI Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих учених, (м. Львів, 16-17 травня 2014 р.). – Львів, 2012. – С. 80-81 (0,24 д. а.).

АНОТАЦІЯ

Данилків Х.П. Фінансово-кредитні інструменти інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. – Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2014.

Дисертація присвячена обґрунтуванню теоретичних і методичних положень, розробці практичних рекомендацій спрямованих на удосконалення інноваційного розвитку малого підприємництва в економіці України з застосуванням впливу фінансово-кредитних інструментів. Розкрито сутність поняття «фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку». Узагальнено особливості, роль та значення малого підприємництва в активізації формування інноваційної моделі розвитку національної економіки. Досліджено ефективність застосування фінансово-кредитних інструментів для стимулювання інноваційного розвитку малого підприємництва. Проведено діагностику сучасного фінансового стану та інноваційної активності малого підприємництва в Україні. Виконано рейтингову оцінку інноваційної активності малих підприємницьких структур у територіальному вимірі і на рівні окремих регіонів. Розкрито взаємодію фінансово-кредитних інструментів і взаємозалежність динаміки розвитку малого підприємництва в Україні. Визначено та проаналізовано основні напрями і форми державної фінансово-кредитної підтримки інноваційної діяльності вітчизняних підприємств. Запропоновано шляхи удосконалення інструментарію фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку малого підприємництва в Україні.

Ключові слова: фінансово-кредитні інструменти, фінансово-кредитні ресурси, мале підприємництво, мала підприємницька структура, інноваційно активні малі підприємницькі структури, інноваційний розвиток, державне регулювання, державна підтримка.

АННОТАЦИЯ

Данылкив К.П. Финансово-кредитные инструменты инновационного развития малого предпринимательства в Украине. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – деньги, финансы и кредит. – Львовский национальный университет имени Ивана Франко, Львов, 2014.

По результатам исследования определено, что в научных трудах и методической литературе отсутствует единый подход к определению понятия «финансово-кредитное регулирование инновационного развития». Исходя из сочетания сущностного понимания дефиниций «финансово-кредитное регулирование», «инновационное развитие» и «инновации», автором определено понятие «финансово-кредитное регулирование инновационного развития».

Отражена роль, социальная целесообразность и экономическая необходимость развития и размещение малого предпринимательства, в национальной системе ведения хозяйства. Детальное исследование позволило установить, что на сегодня функционирования малых предпринимательских структур имеет значение не только в формировании и улучшении социально-экономического положения, но, благодаря своим потенциальным возможностям, занимают особое место в инновационной сфере, генерируя и внедряя радикально новые идеи как отражение реальных потребностей общества.

Особое внимание в диссертационной работе уделено вопросу стимулирования инновационного развития малых предпринимательских структур с помощью финансово-кредитных инструментов. Доказано, что финансово-кредитные инструменты способствуют эффективному развитию инновационной деятельности субъектов малого предпринимательства, формируют для них благоприятную деловую среду и условия инновационного развития, крепят конкурентные преимущества, обеспечивают эффективное функционирование и создают надежный фундамент для модернизации и интеграции нашей страны к европейскому и мировому рынку.

В работе осуществлена социально-экономическая диагностика современного финансового состояния функционирования предприятий малого бизнеса в Украине и исследовано его инновационную активность в национальной экономике. Выполнена рейтинговая оценка регионального и отраслевого развития малого предпринимательства. Раскрыта структура экономического развития инновационно-активных малых предприятий во Львовской области.

Раскрыто взаимодействие финансово-кредитных инструментов и взаимозависимость динамики развития малого предпринимательства в Украине. Получен ряд регрессионных уравнений, которые позволяют проводить анализ с целью изучения условий устойчивости финансирования малого предпринимательства, учитывающих различные возможности по предоставлению финансово-кредитных ресурсов в разрезе отдельных источников.

Исследовано современное состояние государственной финансово-кредитной поддержки инновационного развития отечественного предпринимательства в условиях евроинтеграционных процессов. Проанализирован зарубежный опыт

использования финансово-кредитных инструментов инновационного развития малых предприятий. Доказано, что в развитых странах мира ведется и осуществляется поиск и апробация эффективных инструментов стимулирования инновационного развития малого предпринимательства, где значительное внимание уделяется именно финансовым вопросам и кредитным инструментам.

Теоретическое обобщение научных подходов и изучение практического состояния инновационного развития малого предпринимательства на региональных уровнях, в Украине и в ведущих странах мира позволило сформулировать рекомендации и научные выводы, предложить первоочередные направления усиления национальной инновационной системы в интересах малых инновационных предприятий.

В диссертационной работе разработаны рекомендации и средства усовершенствования и использования финансово-кредитных инструментов в активизации поддержки и стратегии инновационного развития малого предпринимательства в Украине.

Ключевые слова: финансово-кредитные инструменты, финансово-кредитные ресурсы, малое предпринимательство, малая предпринимательская структура, инновационно активные малые предпринимательские структуры, инновационное развитие, государственное регулирование, государственная поддержка.

SUMMARY

Danylkiv K.P. Financial and credit instruments innovative development of small business in Ukraine. – On rights for a manuscript.

Dissertation on the receipt of scientific degree of candidate of economic sciences on speciality 08.00.08 – money, finance and credit. – Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, 2014.

The thesis is devoted to theoretical and methodological grounding provisions, the development of practical recommendations aimed at improving the innovative development of small business in the economy of Ukraine with the use of the financial and credit instruments. The essence of the concept of «financial and credit regulation innovative development». Overview feature, the role and importance of small business in the revitalization of innovation model of development of the national economy. The efficiency of the use of financial and credit instruments to stimulate innovation for small business. A diagnosis of modern financial position and innovative activities of small business in Ukraine. Done trade innovative activity of small businesses in the territorial dimension and in individual regions. Reveals the interaction of financial and credit instruments and interdependent dynamics of small business in Ukraine. It identifies and analyzes major trends and forms of state financial support innovation of domestic enterprises. The ways of improvement of instruments of financial and credit management innovation of small business in Ukraine.

Keywords: financial and credit instruments, financial and credit resources, small business straction, innovation active small businesses, innovative development, government regulation, government support.

Спеціалізована вчена рада Д 35.051.01 у Львівському національному університеті імені Івана Франка

Підписано до друку 15.10.2014. Формат 60x90/16. Папір офсетний.
Умовн. друк. арк. 1,0. Тираж 100 прим. Зам. № 152.

Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка.
79000 Львів, вул. Дорошенка, 41

Спеціалізована вчена рада Д 35.051.01 у Львівському національному університеті імені Івана Франка

Спеціалізована вчена рада Д 35.051.01 у Львівському національному університеті імені Івана Франка